

LiBeRtE
yayınları

Kum, Adnan, Yapay Zekâ Çağı: Toplumsal ve Ekonomik
Problemlere Yönelik Yeni Çözüm Stratejileri, Ankara: Liberte
Yayınları, Ağustos 2024.

Yapay Zekâ Çağı

Toplumsal ve Ekonomik Problemlere Yönelik
Yeni Çözüm Stratejileri

Adnan Kum

LiBeRtE

Yapay Zekâ Çağı

Toplumsal ve Ekonomik Problemlere Yönelik

Yeni Çözüm Stratejileri

Adnan Kum

ISBN: 978-605-9823-81-4

Liberte Yayınları® / 263

1. Baskı: Ağustos 2024

© 2024, Liberte Yayınları®

Tüm hakları saklıdır. Tamamı veya herhangi bir parçası, hiçbir şekilde fotokopiyle veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yayınevimiz bunu yapanlar ve buna teşebbüs edenler hakkında kanunî takibat yaptırma hakkına sahiptir.

İç Tasarım: Liberte Yayınları

Kapak Tasarımı: Müşerref Merve Şahin

Baskı: Sayfa Basım

Adres: Tevfik İleri Mah. Polat Sk. No:2 Pursaklar / Ankara

Telefon: (312) 394 83 94 | Sertifika No: 77079

LiBeRtE
yayıncı grubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-posta: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr | Sertifika No: 52155

Liberte Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

Adnan Kum

Adnan Kum, Gazi Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun olduktan sonra kariyerine 2009 yılında Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Strateji Geliştirme Başkanlığında Mali Uzman olarak başladı. Daha sonra aynı kurumun İdareyi Geliştirme Başkanlığı'nda e-Devlet projesinde uzman olarak görev yaptı. Ardından, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığında, Cumhurbaşkanlığı ve Bağlı Kurumlar Bütçe Koordinatörü olarak görev aldı.

Hollanda'da Kamu Mali Yönetimi Alanında ve Politika Analizi alanlarında eğitim gördü. Çin Halk Cumhuriyeti'nde düzenlenen Birleşmiş Milletler Yoksullukla Mücadele Konferansı'nda Türkiye temsilcisi olarak uygulanan politikalar hakkında sunum yaptı. Ayrıca yapay zeka alanında muhtelif eğitimler aldı.

Polis Akademisi Uluslararası Güvenlik Bölümü'nde Yüksek Lisans eğitimi sürdüren Adnan Kum, halen Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığında mali konularda uzmanlık yapıyor. Bugüne kadar icra ettiği görevler itibarıyla sosyo-ekonomik sorunları hem teorik olarak gören hem de bunların çözümüne dair sahada aktif olarak görev alan ve ekonomik-toplumsal problemlere yönelik tecrübe edinen Adnan Kum'un bu eseri, toplumsal konulara hassas bir yaklaşım sergileyerek okuyucularını düşünmeye teşvik ediyor.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	11
Maya'nın Hayali	13
Giriş	17
1 Türkiye'de Yüksek Enflasyonun Perde Arkası ve Akıllı Çözümler: Stratejik Politikalar ve Yapay Zekâ Devrimi	21
Enflasyonun Gizli Dinamikleri: Fiyat Artışlarının Altında Yatan Şaşırtıcı Nedenler.....	22
Enflasyonu Kontrol Altına Almanın Anahtarı: Yüksek Enflasyonla Mücadelede Etkili Politikalar ve Eylem Planları.....	30
Döviz Kurunu Düşürme Stratejisi: Klasik Ekonomiye Göre Enflasyonla Mücadelede Politikalar ve Eylemler	31
Enflasyonun Zincirlerini Kırarak: Geçmişten Günümüze Uygulanan Etkili Politikalar ve Eylemler.....	32
Enflasyonu kalıcı olarak Durduran Çin'in İhracat Mucizesi: Küresel Pazarları Fetheden Stratejik Hamleler ve Yenilikçi Politikalar	41
Çin'in Teknoloji Devrimi: İnovasyonun Önünü Açan Stratejik Hamleler ve Çığır Açan Eylemler	45
Yatırım Cazibesinin Ardındaki Güç: Çin'in Yabancı Yatırımcıları Çekmek İçin Yaptığı Çığır Açan Hukuki Düzenlemeler	53
Geleceğin Enflasyon Mücadelesinde Yapay Zekâ: Yeni Nesil Politikalarda Kullanım Alanları ve Büyük Fırsatlar	61
Yapay Zekânın İhracatın Artırılmasındaki Gizli Gücü: Gelecek Yüzyılda Stratejik Kullanım Alanları ve Büyük Fırsatlar.....	62

2 Türkiye'nin Dış Borç Yükünü Hafifletmenin Anahtarları: İleri Politikalar ve Yapay Zekâ ile Geleceğe Yön Verecek Çözümleri	65
Küresel Ticaretin Anahtarları: Hükümetlerin İhracatı Artırmak İçin Uygulaması Gereken Çarpıcı Eylemler	72
Türkiye'nin İhracatında Sıçrama Yapmanın Sırları: Stratejik Etmenler ve Başarı Yolu.....	78
3 Geleceğin İş Gücü: Türkiye'nin İşsizlik Sorununu Çözmek İçin Yapay Zekâ ve Stratejik Hamleler	81
Geleceğin İstihdam Stratejileri: Yapay Zekâ ile İşsizliği Azaltmanın Yolları	83
4 Enerji Bağımsızlığının Anahtarları: Türkiye'nin Geleceğini Şekillendirecek Stratejik Politikalar ve Yapay Zekâ Çözümleri	85
Enerji Bağımsızlığı İçin Yapay Zekâ Hamlesi: Gelecek Yüzyılda Stratejik Politikalar ve Yenilikçi Çözümler	87
5 Türkiye'nin Ekonomik İmajını Kurtarmak: Kredi Notu Sorunlarına Akıllı Çözümler ve Gelecek Vizyonu	89
Kredi Notlarında Yükselmenin Yeni Yolu: Yapay Zekânın Gelecek Yüzyıldaki Devrim Niteliğindeki Politik Kullanım Alanları	92
6 Türkiye'nin Yatırım Açmazı: Kritik Sorunlar ve Yapay Zekâ Destekli Çözümlerle Ekonomik Kalkınma	95
Gelecek Yüzyılın Ekonomik Sırrı: Yapay Zekâ Kullanarak Dış Yatırımları Arttırmanın Olanakları ve Stratejik Avantajları.....	98
7 Türkiye'nin Hukuk ve Şeffaflık Karnesi: AB'nin Kritik Tespitleri ve Yapay Zekâ ile Çığır Açan Çözümler	101
Adalet ve Şeffaflıkta Geleceğin Anahtarı: Yapay Zekâ Destekli Politikalarla Hukukun Üstünlüğünü Güçlendirmek	105
8 Sosyal Güvenlikte Reform Zamanı: Türkiye'nin En Büyük Sorunları ve Yapay Zekâ ile Geleceği Şekillendiren Çözüm Önerileri	107

Sosyal Güvenlikte Yeni Bir Dönem: Yapay Zekâ ile Sistemleri Güçlendirmenin Yeni Yolları ve Politik Kullanım Alanları.....	110
Türkiye'nin Demografik Dinamikleri: Nüfus Değişiminden Kaynaklanan Sorunlara Yapay Zekâ ile Yenilikçi Çözümler.....	111
9 Ekonomide Şeffaflığın Gücü: Avantajlar ve Şeffaflığı Artıracak Kritik Adımlar	115
10 Geleceği Görmek: Ekonomik Öngörülebilirliğin Faydaları ve Yapay Zekâ ile Desteklenen Yenilikçi Çözümler	121
11 Kamu Yönetiminde Yeni Dönem: Gelecek Yüzyılda Beklenen Radikal Yaklaşımlar ve Stratejiler	127
Yapay Zekâ Destekli Kamu Yönetimi: Teknoloji ile Geleceği Yeniden Tasarlamak	134
12 Kamu Mali Yönetiminde ve Bütçelemelerde Geleceğe Yönelik Eylemler	137
Politikada Başarıyı Yakalamanın Sırrı: Etkili Politika Analizinin Kritik Rolü.....	141
Politika Analizinde Kim Kimdir? Karar Süreçlerine Yön Veren Paydaşlar.....	152
Politika Analizinde Dünya Liderleri: Başarılı Ülkeler ve Stratejileri ...	153
Karar Mekanizmalarının Kalbi: Politika Analizi Kurumlarının Öne Çıkan Özellikleri ve Teşkilatlanma Modelleri	154
Akıllı Politikalar: Yapay Zekâ Kullanarak Politika Analizinde Elde Edilebilecek Benzersiz Fırsatlar.....	156
Politika Analizinde Türkiye'nin Açmazları: Mevcut Durumun Yetersizliği ve Çözüm Arayışları	157
13 Dış Politikada Yeni Bir Dönem: Türkiye'nin Sorunları, Muhale- fetin Eleştirileri ve Yapay Zekâ'nın Olası Katkıları	159
Akıllı Diplomasinin Gücü: Yapay Zekâ'nın Dış Politika Üzerindeki Etkileyici Rolü.....	161
14 Geleceğin Savunma Sanayi: Yapay Zekâ Teknolojileri ile Yeni- den Şekillenen Güvenlik Politikaları	165

Yapay Zekâ ve Diploması: İletişim Dünyasında Devrim Yaratacak Fırsatlar	167
Ticaretin Geleceği: Yapay Zekâ ile Ekonomik Dönüşümün Kapıları Açılıyor	168
Küresel Zekâ: Yapay Zekâ Kullanımının Uluslararası İlişkilerde Etik Sorunları.....	170
15 Geleceğin Diploması: 100 Yıl Boyunca Dış Politikayı Etkileyecek Stratejik Faktörler	173
16 Hak ve Adaletin Peşinde: İnsan Hakları Başarısını Getirecek Eylem Planı	175
İnsan Haklarıyla İlgili Gelecekte Uygulanması Tartışılan Uygulamalar.....	179
Akıllı Adalet: Yapay Zekâ Destekli İhlal Tespiti ile İnsan Haklarında Yeni Dönem	180
Şeffaflığın Yeni Çağı: Blockchain Teknolojisi ile Güvenli ve Açık Sistemler	181
Demokratik Güç: Seçim Şeffaflığı ile Halkın Sesini Koruma.....	182
Yeni Nesil Kimlik: Dijital Kimlik Sistemleri ile Güvenlik ve Kolaylık ...	183
Eğitimde Yeni Boyut: VR Atölyeleri ile İnovatif Öğrenim Deneyimi .	184
17 Eğitimde Akıllı Çözümler: Türkiye'nin Eğitim Problemlerini Yapay Zekâ ile Aşmak	187
18 Şehir Yönetiminde Mükemmellik: Başarılı Belediyelerin Ortak Özellikleri	193
Dünya Şehirleri: En Başarılı Belediyelerin Arkasındaki Sır	210
Akıllı Şehir Yönetimi: Yapay Zekâ'nın Belediye Hizmetlerinde Kullanım Alanları ve Faydaları.....	214
Dijital Çağda Liderlik: Türkiye'nin Yapay Zekâ Alanında İlerleyebilmesi İçin Gerekenler	216
Kaynakça	218

Önsöz

DİJİTAL RÜZGARLAR, İNSANLIK TARİHİNİN DOKUSUNU değiştiren bir hızla esiyor ve bu rüzgarların merkezinde yapay zekâ bulunuyor. Bu kitapta, Yapay Zekâ'nın toplumsal ve ekonomik yapılara olan etkisini, olayları nasıl şekillendirdiğini ve geleceğimizi nasıl dönüştürebileceğini detaylı bir şekilde inceliyoruz.

Yapay zekânın gelişimi, sadece teknolojik bir devrim değil, aynı zamanda insanoğlunun kendini ve çevresini nasıl anladığını kökten değiştiren bir dönüşümdür. Ekonomik yapıları yeniden şekillendirirken, işgücünün geleceğini, tüketim alışkanlıklarını ve hatta toplumsal normları dönüştürmektedir. Bir zamanlar bilim kurgu romanlarının sayfalarında hayal edilen Yapay Zekâ, artık günlük yaşamımızın bir parçası. Üretim bandından yönetim kuruluna, evimizden etkileşimlerimize kadar her alanda varlığını hissettiriyor. Ekonomik modellerin yeniden yazılmasına, iş gücü piyasasının dönüşümüne ve hatta toplumsal sınıflandırmaların yeniden tanımlanmasına öncülük ediyor. Bu kitap, Yapay Zekâ'nın ekono-

mik ve toplumsal politika alanındaki rolünü mercek altına alıyor. Yaratılan yeni iş kolları ve değişen tüketici davranışları, ekonomimizin temellerini sarsıyor. Yapay Zekâ, verimliliği katlanarak artırırken, piyasa dinamiklerini de yeniden şekillendiriyor. Peki, bu gelişmelerin adalet ve eşitlik üzerindeki etkisi ne olacak?

Toplumsal etki alanında ise Yapay Zekâ, iletişim şeklimizi, eğitim sistemimizi ve hatta demokrasi anlayışımızı etkiliyor. Algoritmaların, neyi gördüğümüzü, neyi öğrendiğimizi ve hatta neye inandığımızı belirleyebildiği bir dünya... Yapay Zekân'ın getirdiği dönüşüm, evrensel ve kaçınılmaz. Bu kitap, Yapay Zekâ'nın geleceğimiz üzerindeki olası etkilerini anlamak için bir rehber niteliğindedir. Okuyuculara, Yapay Zekâ'nın toplumumuz ve ekonomimiz üzerindeki etkisini daha iyi anlamaları ve bu devrimin bir parçası olarak bilinçli ve etkin roller üstlenmeleri için ilham vermeyi amaçlamaktadır.

Gelin, bu sayfalarda Yapay Zekâ'nın toplumsal ve ekonomik olaylara olan etkisine dair bir yolculuğa çıkalım. Bu yolculukta, sadece değişimin şahitleri değil, aynı zamanda yaratıcıları ve yön vericileri olma fırsatına sahip olduğumuzu farkedelim. Yapay Zekâ çağında bilgi sahibi olmak, geleceği şekillendirme gücü demektir ve bu kitap, toplumsal ve ekonomik problemlere yönelik yeni meydan okumalar karşısında gücümüzü nasıl kullanabileceğimize dair öneriler ve çözüm stratejileri sunmaktadır.

Maya'nın Hayali

YIL 2150, DÜNYA BÜYÜK ÖLÇÜDE DEĞİŞMİŞTİ. TEKNOLO-
ji ve özellikle de yapay zekâ alanındaki baş döndürücü
gelişmeler, tüm medeniyetlerin temelini oluşturuyordu.
Teknolojik olarak gelişmiş ülkeler, yapay zekânın da gücünü kul-
lanarak uzayda koloniler kurmuş, hastalıkları yenmiş ve çevresel
sorunları çözmüştü. Bu ülkeler, yapay zekânın sunduğu sınırsız
olanaklarla adeta birer utopik topluma dönüşmüştü. Ancak bazı
bölgeler bu gelişmelerden mahrum kalmış, dünyanın bazı böl-
geleri, yapay zekâyı benimsemede geç kalmıştı. Bu bölgelerdeki
ülkeler, gelişmiş yapay zekâ teknolojilerine erişimde sınırlamalar
yaşadıkları için geride kalmış, ekonomik ve sosyal açıdan büyük
zorluklarla karşı karşıya kalmıştı. Bu durum, global bir dengesizli-
ğe ve yeni türden çatışmalara yol açmıştı. Bu geride kalmış ülkeler-
den birinde, Maya adında genç ve zeki bir bilim insanı yaşamak-
taydı. Maya, kendi ülkesinin de yapay zekâ devrimine katılmasını
istiyordu. Ancak kaynak eksikliği ve uluslararası izolasyon, onun
ve ülkesinin önünde büyük engeller oluşturuyordu.

Maya, ülkesinin bu durumunu değiştirmek için kendi geliştirdiği ve dünyadaki tüm devletlerin verilerine hakim olan ve bu veriler ışığında herhangi iki devlet arasındaki anlaşmazlık ve savaş ihtimaline karşı her iki rakip devlet ya da devletlerin sahip oldukları askeri gücü ve kaynakları göz önünde bulundurarak bir savaş simülasyonu geliştirir ve yüzde yüz gerçeğe yakın olan bu savaş simülasyonu sonunda çıkan sonuca göre hangi devletin galip geleceğini ve rakip her iki devletin sosyal ve ekonomik kayıplarını neredeyse sıfır hatayla tespit eden ve devletlerin kan dökmeden anlaşmalarına olanak sağlayan bir sistem geliştirmeye karar verir. Bu karar, Maya'yı hayal bile edemeyeceği bir maceraya sürükler. Maya, projeyi hayata geçirebilmek için eski bir bilim insanı olan Profesör Cemil'den yardım alır. Cemil, Maya'ya ilham veren ve ona kendi yapay zekâ sistemini geliştirme yolunda destek olan bir mentordur. Maya ve Cemil, sınırlı kaynaklar ve zorlu şartlar altında çalışmalarına başlarlar. Zamanla, bu girişim uluslararası alanda dikkat çeker. Gelişmiş ülkeler, Maya'nın çalışmalarını bir tehdit olarak görmeye başlar ve onu durdurmak için harekete geçerler. Bu sırada, Maya'nın çabalarını duyan ve onun vizyonuna hayran kalan genç bir mühendis olan Demir, Maya'nın ekibine katılır. Demir'in katılımı, Maya'nın projesine yeni bir bakış açısı ve teknik bilgi getirir. Maya, Demir ve Profesör Cemil, birlikte çalışarak, o zaman kadar benzeri yapılamamış olan ve çoklu logaritmalardan oluşan dünya standartlarında bir yapay zekâ sistemini hayata geçirmeye çok yaklaşırlar. Ancak, gelişmiş ülkelerin baskıları ve engellemeleri artar. Maya ve ekibi, siyasi manevralar, uluslararası silah baronları ve gizli operasyonlarla mücadele etmek zorunda kalır. Bu mücadele esnasında Mayanın ve o çağda yaşayan herkesin doğduktan hemen sonra vücuduna yerleştirilen sağlık asistanını üzerinden, merkezi ađ sistemi ile düşman tarafından Maya'nın

kalbi durdurulmak istenmiş ama Maya böyle bir saldırıyı beklediği için daha önce sağlık asistanına yüklediği program sayesinde bu saldırıdan son anda kurtulmuştu. Bu mücadele, Maya'nın sadece kendi ülkesinin değil, tüm insanlığın kaderini değiştirebilecek bir mücadeleye dönüşür. Maya'nın yapay zekâsı, beklenmedik bir şekilde dünya çapında bir etki yaratır. Bu etki, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler arasındaki dengeleri değiştirir. Maya'nın hikayesi, yapay zekânın kullanımında geç kalmanın, sadece teknolojik bir geri kalmışlık değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik bir dengesizliğe de yol açabileceğini gözler önüne serer.

Sonunda, Maya'nın çabaları, tüm dünyanın dikkatini çeker ve yapay zekânın kullanımı konusunda yeni bir tartışma başlatır. Maya'nın hikayesi, yapay zekânın sadece bir teknoloji değil, aynı zamanda küresel barış ve adalet için bir araç olabileceğini gösterir.